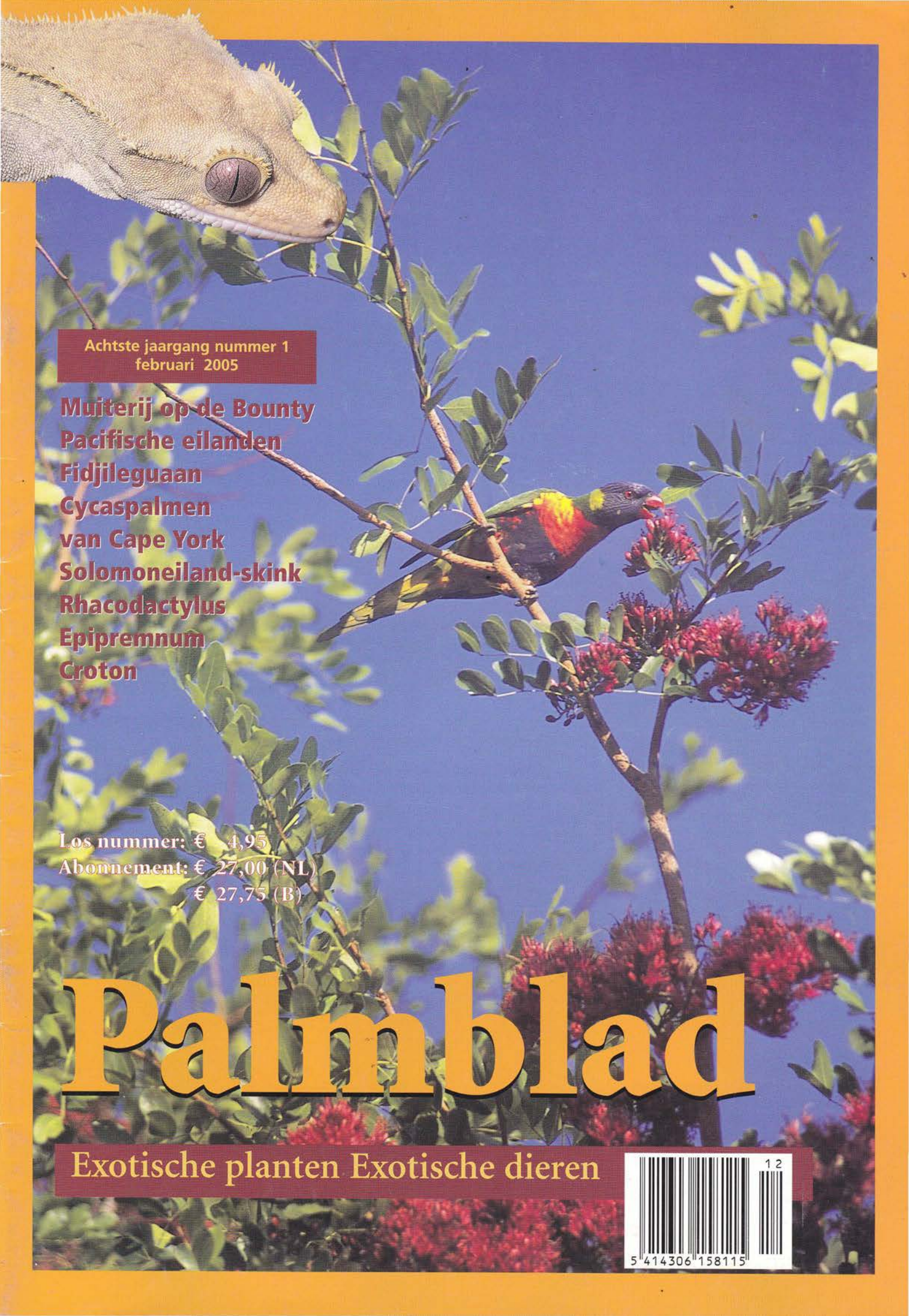

Achtste jaargang nummer 1
februari 2005

Muiterij op de Bounty
Pacifische eilanden
Fidjileguaan
Cycaspalmen
van Cape York
Solomoneiland-skink
Rhacodactylus
Epipremnum
Croton

Los nummer: € 4,95
Abonnement: € 27,00 (NL)
€ 27,75 (B)

Palmblad

Exotische planten Exotische dieren

Terrarium voor orchideeën

„Ik ben vooral een plantenliefhebber,” zegt Erik Wevers. „Het zat me dwars, dat ik in al die jaren in mijn terraria nooit eens orchideeën goed kon houden. Toen mijn oude terraria begonnen te lekken en het duidelijk was, dat er iets nieuws moest komen, heb ik er voor gekozen om nu eens een bak voor planten te maken, waar de kikkers dan ook in mochten komen wonen.”

Wat het houden en kweken van kikkers betreft, heeft Erik zich al jaren geleden beperkt tot slechts een enkele soort, *Dendrobates azureus* (zie ook ohp jrg 2 nr 1). De noodzaak van een doelgerichte kweek van deze diersoort is wat verminderd, omdat *Dendrobates azureus* inmiddels in gevangenschap een stuk algemener is dan in de natuur.

Op elke kikkerdag in binnen- en buitenland zijn er tientallen nakweekdieren van deze soort te koop. De soort is voor de terrariumliefhebberij wel behouden. „Ik geloof het nu wel. Ik wil er een stel houden, omdat ik het mooie kikkers vind. Die groep moet zichzelf een beetje in stand houden. Ik hoef er nu niet meer zo nodig veel te kweken.”

Daarmee kon het centrum van de aandacht zich verplaatsen van de kweek van kikkers naar de groei en bloei van orchideeën.

voorwaarden

„Licht, luchtbeweging en goed water, dat zijn de belangrijke criteria voor het succes van het houden van orchideeën. De hoeveelheid licht wordt vaak overschat, ook door mij. Je hebt dan een bakje met een paar TL's er boven en dat ziet er voor het oog vanuit een donkere kamer erg verlicht uit. Maar als je gewoon gaat meten, valt het behoorlijk tegen, wat daar aan licht uit komt. Dan weet je meteen, waarom de plantjes het toch niet echt goed doen. In kleine bakjes heb je ook niet zoveel luchtbeweging en dat is ook weer heel belangrijk.

Trisetella sp., een kleine *Masdevallia*-achtige, doet het prima onder zo veel licht. Foto: Erik Wevers

Overzicht van het terrarium. Foto: Peter Mudde

En ze zijn snel te warm. In ieder geval: in de kleine kikkerbakken werd het met de plantjes eigenlijk steeds niks. Toen heb ik dus besloten, dat al die kleine bakjes 'voor kikkers, waar ook planten bij groeien' werden vervangen door een bak 'voor de planten, waar ook kikkers bij kunnen'. Dus werden de kikkerbakken verwijderd en de grote bak gebouwd."

„Ik moet wel zeggen, dat het bouwen van de bak en de elektra er omheen grotendeels het werk is van Henk Ooms, waarvoor nogmaals mijn dank. Ik ben zelf niet zo handig,” zegt Erik. „Als ik zelf iets probeer te repareren, gaat het meestal alleen maar nog meer stuk. Ik ben

meer van de inrichting.” De bak moest in een klein zijkamertje gemaakt worden, wat enige gevolgen heeft voor zowel de vorm als de inrichting. De vorm wordt mede bepaald door het schuin lopende dak van het kamertje.

licht

Het terrarium is twee meter breed, 85 centimeter diep en anderhalve meter hoog. De 'lichtkap' is eigenlijk het plafond van de kamer. Daar hangt een indrukwekkend aantal lampen om de plantengroei van licht te voorzien. Zes TL's van elk dertig watt, van verschillende soorten en kleuren. Erik heeft van elk type de verpakking bewaard en

opgevouwen onder het terrarium klaar liggen om meteen te weten, welk soort hij gebruikt heeft. „Dat is wel makkelijk, als ik een nieuwe wil kopen.” Daarnaast hangen er tien 16 millimeter dikke 'radium bonolux super NL LF 11 daylight' boven, die voor een behoorlijke stoot licht zorgen en als bijverschijnsel hebben, dat ze niet zo veel warmte produceren. Want warmte is een van de grote problemen voor deze bak.

„In een warme zomer kan het hier in het kamertje ook wel een eindje boven de dertig graden worden. Het is dan zaak zo veel mogelijk warme lucht af te voeren.” Daartoe zijn er wat ventilators ingebouwd, die de

warmte van de lampen naar buiten wegblazen. En verder moet het huis soms een beetje aangepast worden. „Ik heb pas een nieuwe huisbaas en die was zo aardig om nieuwe kozijnen te laten aanbrengen. Maar toen kon het raam in het kamertje nog maar op een kiertje open en dat was echt niet genoeg. In overleg heb ik toch maar andere kozijnen geplaatst. Nu kan het raam weer gewoon open.” Tussen de lampen en de bak zit niets. Alles wat licht weg kan nemen, is alleen maar zonde. Wel is het bovenste deel van het schuifraam afgeschilderd, zodat de toeschouwer niet recht in de lampen kan kijken.

vochtigheid

Ter afkoeling, maar ook gewoon voor de verzorging van de planten is er een sproeisysteem aangelegd, waarmee regelmatig een nevel door de bak wordt gespoten. Het water is uiteraard kalkarm. „Regenwater of anders osmosewater, in ieder geval geen leidingwater. Het kan niet

Een klein varentje met waaivormige blaadjes. Foto: Peter Mudde

genoeg benadrukt worden, dat planten echt niet van leidingwater houden. Als je orchideeën gezond wilt houden, moet je onthard water gebruiken, anders werkt het niet.”

Ter aanvulling wordt de luchtvochtigheid op de juiste waarde gehouden door een luchtbevochtiger, die wordt aangestuurd door een hygrosysteem.

Een groepje planten met *Neoregelia ampullacea*. Foto: Peter Mudde

kunststof

De aankleding onder de planten is wat merkwaardig. Erik:, Alle natuurlijk dood materiaal gaat op een zeker moment rotten. Dan stort ineens een hele bak zo maar in elkaar. Dat heb ik te vaak gezien. Ik gebruik daarom allerlei kunstmatige producten als ondergrond. De achterwand is bijvoorbeeld gemaakt van butylacetaatkit. Afdichtkit voor de badkamer. Eenmaal uitgehard is dat rotbestendig.” Het ziet er alleen niet uit. „Weet ik, maar dat is tijdelijk. Na een jaar is alles zo een beetje overgroeid en zie je echt de ondergrond niet meer. Je moet ook bedenken, ik kan het me niet veroorloven om alle planten, die ik er in wil hebben tegelijk te kopen.

Ik heb zo een honderd à honderdvijftig orchideeën in mijn hoofd. Ik koop er elk jaar een paar. Dan ben ik voorlopig nog niet klaar. Het zou dan toch jammer zijn als het na tien jaar instortte, voordat ik al mijn gewenste plantjes verzameld heb..?”

Het terrarium in aanbouw. Foto: Erik Wevers

Verder is een deel van het 'mos' kunstmatig en ook ranken en stukken klimplantenstengel blijken van kunststof. Ook daarop en daartussen groeien her en der plantjes. De orchideeën zijn dus de planten,

waar het in dit terrarium om draait. Erik heeft nog maar het begin van zijn lijstje. Een ongedetermineerde *Pleurothallis*, *Ludisia discolor*, een aantal *Bulbophyllum*-soorten zoals *B. makoyanum*, *B. medusae* en *B.*

Klimvarentjes en *Selaginella* op een 'stronk' bij de voorruit. Foto: Peter Mudde

blumei, een *Ascocentrum miniatum* *Oncidium pusillum* en een aantal Afrikaanse orchideetjes. Die laatste lenen zich net een tikje beter voor het kweken in een terrarium dan vele andere soorten. Zeker als dat terrarium goed verlicht is. „Mijn nieuwe *Aerangis rhodosticta* heeft al heel snel nieuwe wortels erbij gemaakt.”

bromelia's

Misschien wel het beste bewijs, dat de bak goed werkt voor de orchideeën is een *Brassavola cucullata*, die al een paar keer gebloeid heeft in de bak. Dat is een plant, die toch heel veel licht nodig heeft om goed in bloei te komen. Nu hangt de plant wel hoog in de bak en dicht bij de lampen, maar toch...

Bromelia's zijn de opvallendste planten in de bak. Door hun formaat en hun kleuren. De 'fireball' ziet er echt rood uit. Verder groeien er roodbloeiende *Tillandsia's* (*T. albertiana* en *T. funckiana*), kleine uitlopers vormende *Neoregelia's* (*N.*

ampullacea en *N. lilliputiana*) en her en der een *Cryptanthus*. Varens doen het er ook goed, maar zijn zeker niet de makkelijkste planten. Zeker de mosvarens van het geslacht *Selaginella* zijn mooi, maar erg gevoelig. „*Selaginella wil-denowi* (met een mooie blauwige glans) en *S. haematodes* (met roodachtige blaadjes) zijn erg mooi, maar ze gaan dood als ze even te kort aan water hebben. Een dag niet sproeien of gieten en weg zijn ze. Van dat soort gevoelige planten heb ik er overigens meer. Allerlei kleine kruipvarentjes en zo, zijn van hetzelfde laken een pak. Ook een keer vergeten en weg.”

boek

Veel van de planten uit de bak zijn afkomstig uit Duitsland, van Benjamin en Wolfgang Schwarz, de auteurs van het boekje, *Bromelien, Orchideen und Farne im Tropen-terrarium*.

„Dat boekje kwam er in je boekbespreking niet zo best af, maar ik vind het echt een goed boek”,

spreekt Erik me aan. „Omdat er heel duidelijk in staat, wat de belangrijke eisen zijn voor de planten: veel licht, schoon regen- of osmosewater en luchtbeweging. Hoe eenvoudig het ook lijkt, die belangrijke punten kom ik verder eigenlijk niet zo vaak tegen.” Verder is Erik altijd op zoek naar iets speciaals voor de bak. „Maar je ziet tegenwoordig niet zo veel meer, dat kwekers ergens een hoekje met vreemde plantjes hebben. Ik ben bijvoorbeeld al een hele tijd op zoek naar *Episcia's*. Prima plantjes voor op de bodem en vroeger zag je ze toch regelmatig bij de bloemist.. maar nergens meer. Nou ja... die met de kleine groene blaadjes, *Episcia dianthiflora*, die nu eigenlijk *Alsobia diathiflora* heet, die heb ik wel in de bak.”

In de inrichting vind ik elementen terug, die duidelijk maken, dat Erik ook hovenier is. Met name de 'diepte', die er in de bak zit. Een grote 'stronk' vlak bij de voorruit aan de kant van waarvandaan de kijker

Ficus montana en *Selaginella* boven een donkere hoek. Foto: Peter Mudde

Ludisia discolor Foto: Peter Mudde

Restrepia-soort. Foto: Erik Wevers

komt en aan de andere kant van de bak onderin een donkere hoek. Het kamertje binnenkomend geeft dan meteen het idee, dat de bak een stuk dieper is dan hij werkelijk blijkt te zijn. „Jaren ervaring met

tuinen aanleggen en inrichten is wel ergens goed voor.” „Het probleem met zaken als dieptewerking, is dat het aan mensen haast niet uit te leggen is. In ieder geval niet op papier, in maar twee dimensies.”

gifkikkers

In het terrarium leven een vijftiental blauwe gifkikkers: *Dendrobates azureus*. Erik is een van de eersten geweest, die zich met deze dieren heeft beziggehouden (zie oph jrg. 2 afl. 1),

Droomt u uw hele leven al van uw eigen regenwoud of woestijn?

Dan zal u op **29 mei 2005** alle informatie vinden om deze droom uit te laten komen.

www.reptielenbeurs.nl

Terrafauna/René Zwart

*Terrariumbouw en inrichting
Gespecialiseerd in gifkikkers*

Oudendijk 14a
4285 WK Woudrichem
Tel. : (0183) 30 42 28
Fax : (0183) 30 17 45
iNet : www.terrafauna.nl

Openingstijden:
Dinsdag- en woensdagavond
van 19.00-22.00 uur en
zaterdag van 12.00-16.00 uur

maar na vele jaren is het belang van het kweken wat weggezakt, nu deze kikker een algemene verschijning is op bijna alle kikkerbeurzen en in speciaalzaken. Nu zijn de kikkers er voor de sier, niet meer in de eerste plaats voor het kweken. Andere dieren in de bak zijn een paar *Phelsuma klemmeri*. „Ik wilde wat hagedissen ook en die klemmeri's zijn mooi en je kunt er meerdere samen in de bak houden. Hoewel, er in. Ze ontsnapten nogal makkelijk en ik heb er een buiten dood teruggevonden. Van de vijf zie ik er nu nog maar af en toe een of twee.” Een wat onverwacht diertje in deze bak is een heremietkreeft. Het is een krijgertje, dat inmiddels al vijftien jaar in gevangenschap leeft.

„Gekregen van een kennis van me. Het dier haalt voedsel uit de bodem en uit de modder. Ik voer niets speciaals en hij beschadigt de planten

De heremietkreeft. Foto: Erik Wevers

tetra's hebben de laatste tijd bijna alle larven, die de *Dendrobates azureus* in het watergedeelte hebben

Blauwe gifkikkers. Foto: Erik Wevers

ook niet, voor zover ik kan zien. Die schelp heeft hij ook al jaren, maar hij wil geen andere.”

larveneters

Sommige vissen in het watergedeelte bevallen minder goed. Kardinaal-

afgezet, opgegeten. Door de wilde plantengroei en vele verstoppiekjes lukt het ook niet om ze er weer uit te vangen. „Maar ik voer wat weinig en zo worden het er steeds minder. Wel goed bevallen de antennebaarsjes, *Microgeophagus ramirezi*.”

pasende kleuren

Hoewel het op papier een aardig lijstje is, is er van de dieren in de bak aanvankelijk weinig te zien. Alleen de kardinaaltetra's zijn in het zicht. Wat later, als het sproeisysteem gedemonstreerd is, komen ook de blauwe *Dendrobates* te voorschijn.

De inrichting gaat verder dan de bak. Ook de omgeving is in zekere zin aangepast aan het terrarium. Het kleine kamertje is in twee tinten blauw geschilderd. „De twee tinten van *Dendrobates azureus*, ja.” beaamt Erik. „Dit moet uiteindelijk mijn kantoortje worden en de verzamelplaats van alles, wat ik over *Dendrobates azureus* bijeen heb gegaard. Zo past de kamer in kleur mooi bij de kikkers in de bak.”